

PALIMAYAS
HASHI TOKI

PALIMAMAS HASHIOKI

Pienyrittäjälle pakkausta etsimässä

Opinnäytetyö / Anni Sirkka

Lahden ammattikorkeakoulu
Muotoilu- ja taideinstituutti
Muotoilun koulutusohjelma
Pakkaus- ja brändimuotoilu
Kevät 2015

TIIVISTELMÄ

Opinnäytetyöni on tehty asiakkaalle, kuvataiteilija Päivi Maunulle (s.1961) joka tekee muun muassa performanssi-, maalaus- ja lasitaidetta. Päivin viimeisin koulutus Aalto-yliopistosta on kuvataiteilija TaM (taiteen maisteri), opinnäytetyönään Palimamas Hashioki.

Tavoitteena oli suunnitella ja valmistaa pakkaus tuotteelle Palimamas Hashioki (syömäpuikkojen lepuutin kierrätyslasista). Muotoilutehtävänä oli särkyvän materiaalin pakkaaminen kauniisti ja mahdollisimman kustannustehokkaasti. Inspiraatiota haettiin japanilaisesta ruokakulttuurista koska tuote on tyypillinen esine japanilaisessa ruokapöydässä. Asiakkaalle oli myös tärkeää, että suunnittelussa otetaan huomioon tuotteen tarina ja asiakkaan arvot. Pakkauksen tuli olla niin edullinen kuin mahdollista jotta asiakas pystyy sen itse tuottamaan/teettämään. Menelminä käytettiin konseptimuotoilua ja tutustuttiin erilaisiin tuotantotapoihin ja materiaaleihin.

Opinnäytetyössä tutkittiin nykyisen asiakkaani ja muiden pienyritysten mahdollisuuksia pakata tuotteitaan edullisesti. Projektin aikana selkeni että on haastavaa pakata pienyrityksen tuote, koska se on jatkuvaa tasapainoilua budjetin, aikataulun ja uniikkien ratkaisujen kanssa. Lopputuloksena toteutettiin työväliteet ja kotelomalli, jotka ovat tarpeeksi yksinkertaiset asiakkaan käytettäväksi. Lisäksi muotoiluratkaisuun kuuluu leimasin ja taitelijakirja, mitkä sitovat Palimamas Hashioki-tuotteen ilmeen yhteen riippumatta pakkauksen materiaalista.

Avainsanoja

Keramiikka ja lasitaidet
Japanilainen ruokakulttuuri
Minimalistinen pakkausmuotoilu
Aaltopahvi
Kierrätys
Ilmastonmuutos
Kuvataiteet
Kannanottaminen
TSI-maailma

ABSTRACT

My final thesis project is done together with a client, visual artist Päivi Maunu (born 1961). The subject of this thesis was to design and manufacture a package for Päivi Maunu's product called Palimamas Hashioki. The product is a rest for chopsticks and it is made from recycled glass. It was challenging to create a package that is both aesthetic and strong for this delicate product. Also the packaging should be easy to use and cost-effective. Inspiration came from my client's values and needs and Japanese culinary art.

In this thesis project I am studying and comparing my client and other small entrepreneurs on how they produce packaging for their products. I used concept design methods to find the best solution and came up with the idea of building equipment for the client so that she can manufacture the packaging at home.

To combine the packaging and the product together I created a stamp and a booklet that repeat the visual identity of Palimamas Hashioki.

Keywords

Ceramics and Glass
Japanese Culinary Art
Minimalistic Packaging Design
Cardboard
Recycling
Climate Change
Visual Arts
Statement
DIY World

SISÄLLYS- LUETTELO

Kuva 1. Päivi Maunu 2012.

1 Johdanto	s.11
2 Suunnittelun lähtökohdat	
2.1 Itse tehtyä - DIY maailma	s.17
2.2 Pakkausmuotoilua aasialaisittain	s.18
2.3 Toisen roska on toisen aarre	s.20
2.4 Monimuotoinen aaltopahvi	s.22
3 Konzeptointi	
3.1 Luonnokset	s.27
3.2 Tulitikku	s.28
3.3 Päällekkäin	s.29
3.4 Yksi pala	s.30
3.5 Kotelo	s.32
4 Apuvälineiden valmistus	
4.1 Sapluuna	s.36
4.2 Leimasin	s.37
4.3 Vihko, taitto ja grafiikka	s.38
5 Lopulliset muotoiluratkaisut	s.41
6 Yhteenveto	s.45
7 Arviointi	s.47
8 Jatkokehittely	s.49
9 Mittapiirroksat	s.51
Kuvaluettelo	
Lähteet	
Haastattelut	

1 JOHDANTO

Kuva 3.
Palimamas Hashiokit ovat valmistettu
kierrätyslasista. Päivi Maunu 2014

Johdanto

Aloin tehdä tätä opinnäytetyötä syksyllä 2014, juuri kun olin palannut puolentoista vuoden pituiselta äitiyslomalta. Halusin tehdä isomman projektin mikä palauttaisi minut vauhdilla opiskelemani alan pariin. Toivoin, että voisin tehdä yhteistyötä asiakkaan kanssa ja toiveitani kuunneltiin jopa kahdesti. Sain tavata jo keväällä 2014 helsinkiläisen keraamikon Kirsi Kivivirran jonka kanssa kävimme innostavia keskusteluja toistemme ammateista, niiden haasteista ja mahdollisuuksista. Opinnäytetyöaiheeksi meidän suunnitelmamme eivät riittäneet, mutta sitten sain kunnian tutustua kuvataiteilija Päivi Maunuun, jonka kanssa aloimme rakentaa uudenlaista pakkauskonseptia. Aikataulullisilta ongelmilta en ole välttynyt lapsiperhearjen keskellä, mutta intoni tätä työtä kohtaan sai minut pusertamaan sen valmiiksi ajallaan.

Huomasin että tuntui luontevalta kertoa asiakkailleni pakkausmuotoilusta, materiaaleista ja tuotteen brändäämisestä. Olen ollut aina hieman epävarma teknisistä taidoistani ja olen panostanut opiskeluisani kuvituspuoleen, mutta nyt tajusin että olin valmis puskemaan itseni mukavuusrajojen ulkopuolelle – rakennesuunnitteluun. Kummatkin asiakkaani inspiroivat minua tekemällä työkseen sitä mitä rakastavat. Heidän tuotteensa ovat kauniita taide- ja käyttöesineitä joiden pakkaaminen ei tunnu työltä. Samalla sain lisää ammatillista itsevarmuutta ja tunteen siitä että voin konsultoida asiakkaita myös työelämässä.

Pienyrittäjän arki

Opinnäytetyössäni olen tutustunut asiakkaideni kautta pienyrittäjien tarpeisiin pakkausten suhteen ja siihen miten pakkausmuotoilijana voin suunnitella ratkaisun, joka on mahdollisimman helppokäyttöinen ja edullinen. Pienyrittäjillä on usein haasteena pieni budjetti ja se että tarvittavien pakkausten määrää on vaikea arvioida pitkälle tulevaisuuteen, koska tuotanto elää tilausten mukaan. Pienyrittäjät ovat usein kiireisiä, sillä he kasaavat elantonsa erilaisista pienistä työprojekteista, kuten opetustyöstä, luentojen pitämisestä sekä erilaisista yhteistyöprojekteista muiden yrittäjien tai taiteilijoiden kanssa. Lisäksi pienyrittäjät myyvät tuotteitaan monissa paikoissa yhtä aikaa kuten internetissä sekä erilaisissa myymälöissä, messuilla ja tapahtumissa. Pakkausten täytyy kestää säilytystä ja kuljetusta, joko tuotteen kanssa tai ilman. Pienyrittäjillä ei esimerkiksi ole välttämättä omaa liiketilaa, vaan usein heillä on työhuone, missä he tekevät töitään. Työhuonetilat asettavat myös haasteita; tila, kosteus, lämpö ja pöly ovat sekä tuotteita että pakkauksia koettelevia elementtejä. Esimerkkinä Kirsi Kivivirran työhuoneella aaltopahviset pakkaukset taipuivat kaarelle liian ahtaassa hyllyssä mikä sijaitsi polttouunin vieressä aiheuttaen jatkuvia lämpötilavaihtelua ja huoneeseen. Päivi Maunun työhuone taas sijaitsee saareissa minne on mentävä lautalla tai soutuveneellä, jonka vuoksi pakkausmateriaalin kuljetuksesta pitää tehdä mahdollisimman helppoa.

Pakkauksen olisi myös oltava helppokäyttöinen, jotta sen voi kasata ostajan edessä. Monet liikkeet, jotka ottavat pienyrittäjien tuotteita myyntiin toivovat, että yrittäjä tarjoaisi mukaan myös myyntipakkauksen. Tällaisesta pakkauksesta on monia hyötyjä niin tuotteen valmistajalle kuin jälleenmyyjälle: Pakkaus mainostaa tuotteen valmistajaa, antaa lisäarvoa tuotteelle ja suojelee tuotetta matkalla ostajan kotiin. Myymälä välttyy ylimääräiseltä pakkaamiselta varsinkin jos on kyseessä helposti särkyvä lasinen tai keraaminen tuote.

Asiakas on aina oikeassa

Lähdin liikkeelle keskusteluistamme Kirsi Kivivirran kanssa miten tuottaa hänen valmistamalleen Spoon-astiasolle myynti- ja säilytyspakkauksia. Astiaston haasteet ovat kokoerot, tuotteita on monen muotoisia ja lähes jokainen astia tarvitsee oman yksilöllisesti mitoitettun pakkauksen. Tämän lisäksi niissä on oltava tilaa kuplamuoville tai muulle pehmusteelle. Kirsi tekee astiat käsin, mutta pystyy tuottamaan niitä kohtuullisen monta päivässä, sillä hän tekee ne valamalla savea. Kirsi löysi kuitenkin eniten myyville astioilleen valmiin ratkaisun pakkausvalmistaja Pa-Hu Oyn standardilaatikoista, mitkä sopivat sekä hänen budjetilleen että liikkuvalla elämäntylilleen.

Jatkoin opinnäytetyöni rakentamista toisen asiakkaani, kuvataiteilija Päivi Maunun kanssa. Hän inspiroi minua suunnittelemaan pakkausratkaisun minkä kuvataiteilija voi valmistaa itse käsin. Haasteeksi muodostui se että itse pakkausratkaisun on oltava tarpeeksi selkeä ja pakkauksen lisäksi on valmistettava työvälineet tai kirjallinen ohjeistus, minkä luovutan asiakkaalleni, ja mitä asiakkaan on kyettävä käyttämään ilman ohjaustani. Työvälineiden on myös kestävä kulutusta. Tämä tapa on halvempi mutta työläämpi asiakkaalleni. Päivi Maunu ei pystynyt arvioimaan, kuinka paljon hän myy hashiokeja vuositasolla joten itse tehty pakkaus palvelee näin pienimuotoista myyntiä parhaiten, sillä siihen on aikaa. Lisäksi otimme huomioon sen, että pakkauksia voisi tehdä kierrätysmateriaalista ja niitä voisi varioida helpommin tarpeen mukaan.

Suunnitteluprosessi heräili hitaasti mutta varmasti, säännöllisten tapaamisten lomassa. Päivillä on vahvat visiot siitä mitä hän haluaa ja olemme yhdessä hioneet pakkauksen muotoa ja visuaalista ilmettä millillä ja sentillä kerrallaan. Lopulliseen pakkausratkaisuun päästessämme rakensin vielä sapluunan ja teetin leimasimen, millä saadaan yhtenäinen ilme kaikkiin pakkauksiin.

Menetelmät

Opinnäytetyön tutkimusosassa haastattelin pienyrittäjiä, asiakastani ja toista asiakastani, materiaalin valmistajia ja palveluntarjoajia. Etsin myös tietoa alan kirjallisuudesta ja tutkimuksista, opinnäytetöistä ja opettajilta sekä alan ammattilaisilta. Suunnitteluosassa käytin konseptimuotoilun keinoja ja jo oppimaani tietoa, tutkin olemassa olevia ratkaisuja (benchmarking) ja materiaalin ominaisuuksia (aaltopahvi ja sen kaikki eri tyypit) Kokeilin pakkausta itse, asiakkaan kanssa ja testasin sitä mahdollisella ostajalla, henkilöllä jolle pakkausmuotoilu oli täysin vieras käsite.

Kuva 4.
Kirsi Kivivirran nerokas ja minimalistinen Spoon-astiasarja, valkoisesta lasitetusta savesta. Anni Sirkka 2015

2

SUUNNITTELU-
PROSESSIN
LÄHTÖKOHDAT

2.1 Itse tehtyä - DIY maailma

Termi DIY tulee englanninkielen sanoista Do It Yourself, millä tarkoitetaan itse tekemistä, jonkun asian tai esineen rakentamista omin käsin. Suomeksi voidaan käyttää termiä TSI joka tulee sanoista tee-se-itse. Itse tekemisen tavoitteena on usein pyrkimys persoonallisten ratkaisujen saavuttamiseksi ja siinä ohella luovuuden rohkaisemiseksi ja käden taitojen kerryttämiseksi. Tee-se-itse-kulttuuriin kuuluu, että ihmiset tekevät ja jakavat toisilleen selkokielistä ohjeita ilman vaikeita ammattikielen sanoja. Näiden ohjeiden avulla kuka tahansa voi tuottaa itselleen tai yhteisölleen uusia asioita ja esineitä. Usein tarkoituksena on tehdä edullisesti ja kierrättämällä vanhaa. Tee-se-itse-kulttuuriin voi tutustua helpoiten blogimaailmassa. Käsite on laajentunut alunperin rakennusmaailmasta käsitöihin, musiikkiin ja muille aloille. (Do it yourself, Wikipedia, 2011)

Tässä opinnäytetyössä itse tehty tarkoittaa sitä, että kierrättämällä vanhaa voidaan luoda jotain uutta - aina ei tarvitse käyttää rahaa tai uutta materiaalia tuotteen tekemiseen. Tarkoituksena on tuottaa ohjeistus, minkä avulla asiakkaani voi tehdä ja tuottaa itse pakkauksia tuotteilleen, jolloin säästetään rahaa ja materiaalia. Samalla kierrätetään toisen roska toisen aarteeksi ja otetaan kantaa ekologisiin ja eettisiin asioihin. Maailmassa tuotetaan tällä hetkellä paljon pelkästään pakkausjätettä, mistä ongelmallisimpana muovi on osana aiheuttamassa erinäisiä luonnonkatastrofeja. Ilmastonmuutos on niin minun kuin asiakkaani huolenaihe ja yhdessä toivomme, että tämä työ ottaa kantaa tähän asiaan niin taiteellisessa kun muotoilullisessa mielessä.

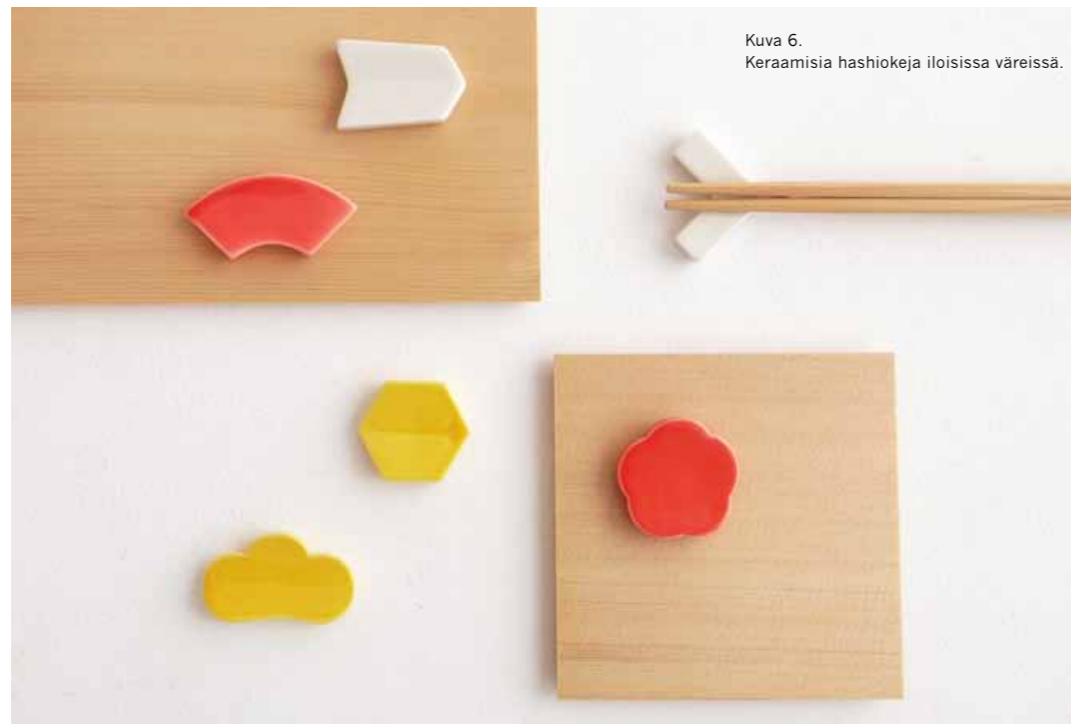

Kuva 5.
Kierrätetyistä aaltopahvista itse tehty talo kissalle, nuuttiluuta, mattoveistä ja kuumaliimaa apuna käyttäen.

2.2 Pakkausmuotoilua aasialaisittain

Hashiokeja pakataan eri tavoin, mutta useimmiten puiseen laatikkoon tai kartonkiin. Itse hashiokien materiaali on useimmiten keramiikka, mutta niitä valmistetaan myös puusta, metallista, muovista ja lasista. Hashioki on oleellinen osa ruokailua Japanissa. Jos syömäpuikot (o-hashhi) lasetaan käsistä, ne saa laskea ainoastaan hashi-okin (syömäpuikon lepuuttimen) päälle. Se kuuluu japanilaiseen ruokailuetikettiin ja hyviin tapoihin. (Pölkki & Valkama 2009, 36.) Syömäpuikot myydään yleensä aina hashiokin kanssa tai jos käytössä on kertakäyttöiset syömäpuikot, niiden paperinen suojuus kääritään "hashiokiksi". Koska asiakkaani tuote on hashioki, sisällytämme pakkaukseen myös syömäpuikot, jotta setti on kokonainen.

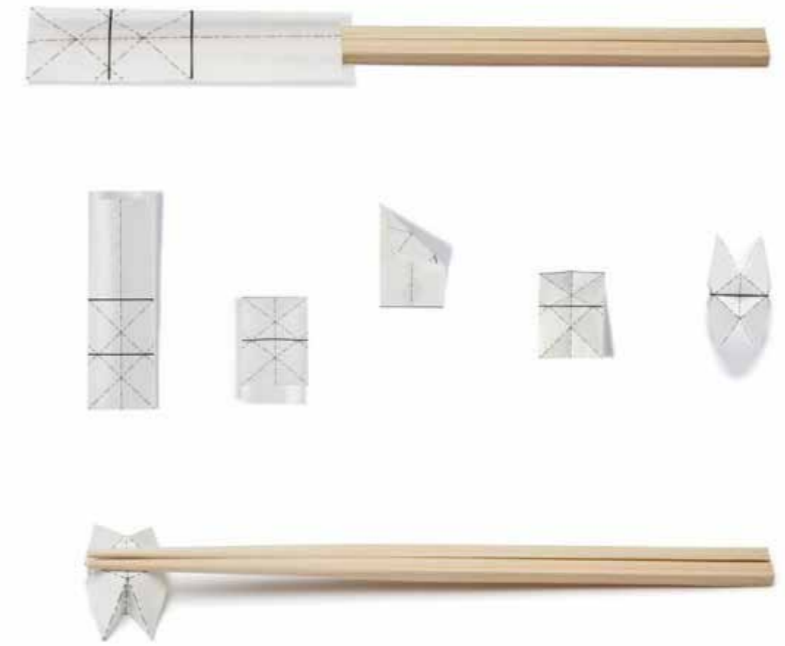
Tutkin tarkemmin japanilaista pakkausmuotoilua, ruokapakkauksia ja japanilaiselle kulttuurille ominaista tyyliä rakentamisessa, kuvittamisessa ja materiaaleissa. Huomasin että Japanissa estetiikka ja elämyksellisyys on tärkeää pakkausmuotoilussa. Pakkauksen tulee näyttää kauniilta hyllyssä, sen kiinnitys on tarkkaan mietitty jotta avaaminen on elämyksellinen kokemus ja sisältö jatkaa samaa linjaa. Esimerkkinä paperinen syömäpuikkokääre. Kääre sisältää syömäpuikkojen lisäksi ohjeet miten paperi taitellaan origamin muotiseksi lepuuttimiksi syömäpuikoille. Usein aasialaisissa pakkausmuotoilukonsepteissa take-away ruoan pakkaus on suljettu syömäpuikoilla, kuten virereisellä sivulla olevassa sushilaatikossa. Pakkauksen olennaiset osat toimivat myös sekundäärisissä tehtävissä ja luovat elämyksellisyyttä ja liputtavat vähemmän on enemmän-ajattelutavalle.

Kuva 6.
Keraamisia hashiokeja iloisissa väreissä.

Kuva 7.
Perinteinen ruokailuvälinesetti japanilaiseen tyyliin.

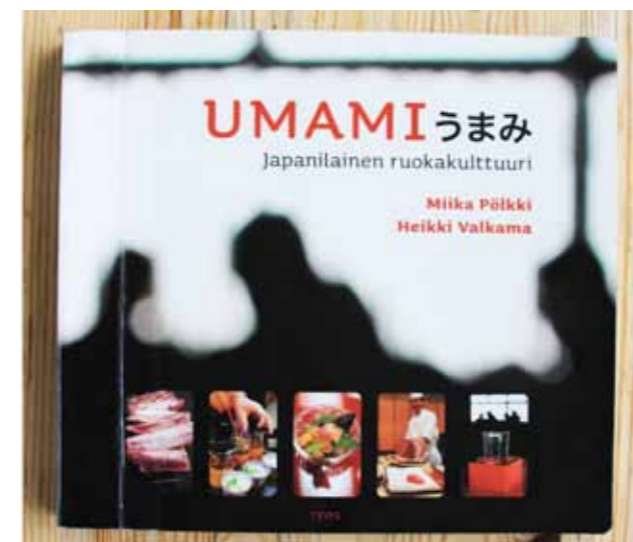
Kuva 8.
Origami-hashiokehje syömäpuikkojen kääreessä on hauskaa ja toiminnallista, mutta myös helppokäyttöisyyttä edistävää muotoilua.

Kuva 9.
Tyypillinen hashiokien kartonkikotelo.

Kuva 10.
Take-away sushipakkaus, jossa puikot pitävät paketin kiinni sekä toimivat kantokahvana.

Kuva 11.
Lähdekirja joka pureutuu japanilaiseen ruokakulttuuriin perinpohjaisesti herkullisten kuvien ja mielenkiintoisen historian kautta.

2.3 Toisen roska on toisen aarre

Pakkauksen tai kotelon tulisi olla kaunis ja minimalistinen, antaa tilaa tuotteelle, eikä riidellä huomiosta sen kanssa. Tulevaisuudessa asiakkaani on tarkoitus tuottaa pakkauksia itse keräämästään kierrätysmateriaalista. Sitä varten on mitoituksen lisäksi luotava ohjeistus, minkä avulla asiakas voi tuottaa itselleen niin paljon koteloita kun hän sillä hetkellä tarvitsee - ilmaiseksi. Tarkoituksena olisi tuottaa pakkausratkaisu minkä suunnitteluprosessissa tai valmistusvaiheessa ei tuoteta ylimääräistä jätettä tälle planeetalle vaan päinvastoin, hyödynnetään ihmisten luomaa jätettä (käytetty aaltopahvipakkaus, rikki mennyt lasiesine) ja luodaan niille uusi käyttötarkoitus, mikä kestää paljon pidempään kuin alkuperäiset esineet ja pakkaukset ovat kestäneet. Koska asiakkaani on kuvataiteilija, budjettia ei käytännössä ole ja tarve pakkauksille on tällä hetkellä määrittelemätön. Sen perusteella on vaikea luoda asiakkuutta johonkin yritykseen missä teettää pakkauksia. Asiakas pääsee helpomalla kun hän voi itse tuottaa pakkauksen silloin kun hän sellaisen tarvitsee, ja hänen on helppo delegoida tuotantoa kun ohjeistus on selkeä ja apuvälineet ovat yksinkertaiset.

Ekologisuus, estetiikka ja eettisyys

Nämä kolme E:tä ovat vaikuttaneet suuresti tämän projektin muotoiluvalintoihin. Keskusteluistamme asiakkaan kanssa nousi isompi eettinen teema, jonka halusin sisällyttää suunnitteluprosessiin. Estetiikka on säilytettävä pakkausratkaisuun asti ja mitoitusten on oltava harkittuja, sillä asiakkaalle on tärkeää että kaunis lasiesine saa rinnalleen kauniin pakkauksen. Hän on valmistanut hashiokeja myös kierrätetystä, esimerkiksi rikki menneistä designlasiaasioista joissa on mielenkiintoiset värimaailmat.

Asiakkaalleni taiteen tekeminen kierrätyslasista on ollut myös tietoinen ekologinen valinta. Olipa lasi saatu ystävältä tai löydetty sirpaleena meren rannalta, sen uusiokäyttö on vähintään mitä sille voi tehdä. Lasin tuottaminen on työläs prosessi ja on ekologista ja eettistä käyttää se uudestaan.

Etiikkaan työssä viitataan sillä miten maailmassa tuotetaan jatkuvasti liian paljon tavaraa ja vanhaa heitetään pois sellaisella vauhdilla, että voisi ajatella meidän tulevaisuudessa hukkuvan tavaramereen. Taiteilijana asiakkaani ottaa kantaa ihmisten hyvinvointiin, luonnon hyvinvointiin ja moraalisiin valintoihin: voinko kierrättää jotain sen sijasta että ostaisin jotain uutta?

Suunnittelun edetessä rajasimme seuraavat asiat, joiden tulisi näkyä selkeästi kotelomallissa:

Kontrasti - hashiokit ovat läpikuultavia, väreillä iloittelevia, pieniä ja kauniita. Niiden ympärille tulee maanläheinen, vankka ja ekologinen pakkaus joka samalla peittää mutta paljastaa.

Muotokielen (pitkä ja kapea malli) piti miellyttää asiakkaan silmää, mutta myös mahdollista ostajaa tuomalla tunnelmaa aasialaisesta kulttuurista ja muotoilusta. Aaltopahvi tuntuu sileältä koskettaessa. Valo kuultaa hashiokien läpi kotelossa olevista ikkunoista - ostaja voi nähdä tuotteen avaamatta pakkausta. Rosoiset reunat rikkovat eteerisen tunnelman.

Koteloon haettiin **elämyksellisyyttä** koska malli on hyvin yksinkertainen. Mitä se elämyksellisyys on?

Pakkaus myös toimii **säilytyskotelona**, minkä olisi tarkoitus kestää avaamista, esillepanon ja kuljettamista.

Näiden lisäksi pakkaukseen tulee vihko - tuoteseloste joka on samalla **taiteilijakirja**. Se eroaa tavallisesta tuoteselosteesta olemalla visuaalisesti erityinen pohjautuen voimakkaasti kuvalliseen kerrontaan.

Kuva 12.
Hukummeko tulevaisuudessa jätteisiin?
Kuva Manan Vastasyana.

2.4 Monimuotoinen aaltopahvi

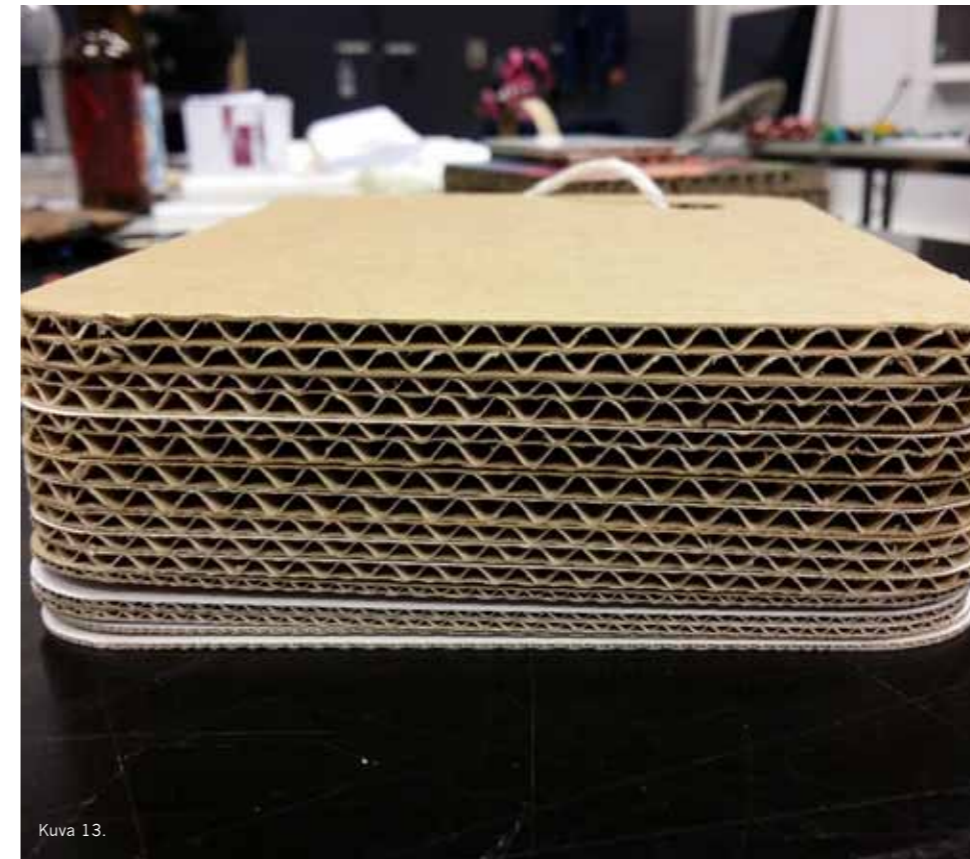
Pohdimme asiakkaan kanssa valmistettaisiinko kotelo aaltopahvista, kartongista vai puusta. Puu on hieno mutta hintava materiaali ja sen työstäminen on hidasta. Kartonki soveltuisi loistavasti tähän projektiin, mutta hylkäsimme sen sitten liian ohuena ja siistinä materiaalina. Kotelon valmistaminen aaltopahvista oli siis melko selkeä päätös. Se on ekologinen, edullinen, kevyt, helposti saatavilla ja kestävä. Asiakkaani haluaa ottaa kantaa kuvataiteilijana maapallon saastumiseen ja ihmisen luomaan jäteongelmaan tekemällä hashiokeja merestä löydetystä lasipullon palasista. Haemme samaa ajatusta koteloon leikkamalla sen kierrätetystä aaltopahvista käsin. Kotelossa lepäävät hashiokit ovat tarkoitettu ensisijaisesti ateriointiin, mutta samalla halutaan viestiä myös maailmassa vallitsevista ongelmista. Koska kotelon sisällä olevat tuotteet ovat tekemisissä elintarvikkeiden kanssa, ne on pestävä ennen käyttöä, jotta pakkaamisessa voidaan käyttää myös kierrätysmateriaaleja. (Tarkemmat ohjeet elintarvikkeiden ja niihin liittyvien esineiden kuten aterimien pakkaamisesta kierrätysmateriaaliin löytyvät Elintarviketurvallisuusvirasto Eviran internetsivuilta www.evira.fi)

Tietoa aaltopahvista

Aaltomaiseksi taivutettu kartonki suorien kartonkien välissä muodostaa materiaalin, mikä on jäykkyydeltään ja suojausominaisuuksiltaan erinomainen pakkausmateriaali. Teknisesti aaltopahvi on hyvin helposti tuotettavissa ja sitä kierrätetään järjestelmällisesti teollisuudessa. Aaltopahvin yleisin raaka-aine on puukuitu, mitä esimerkiksi Suomessa valmistetaan männystä, kuusesta ja koivusta. Suorien kartonkien tekemiseen soveltuu parhaiten havupuiden kuidut kun taas aaltokerroksen materiaaliksi soveltuu parhaiten lehti- ja haapapuiden kuidut. (Laakso & Rintamäki 2003, 13)

Pakkausmuotoilijan näkökulmasta aaltopahvia on helppo muokata ja se on todella monikäyttöinen materiaali. Aaltopahvi herättää minussa erilaisia tunteita: se on hyvin hiljainen ja minimalistinen materiaali, mutta siinä on myös rosoinen puoli. Aaltopahvia tehdään monessa eri paksuudessa ja jokainen paksuus vaikuttaa paljon lopullisen tuotteen tuntuun. Materiaalivalintana aaltopahvi on myös sopiva asiakkaan tarpeisiin, sillä se on kevyttä ja kestää kuljetusta, avaamista ja sulkemista. Aaltopahvia on helppo saada lisää nopeasti ja edullisesti, jos pienyrittäjälle tulee iso tuotetilaus.

Aaltopahvia muotoillessa huomasimme asiakkaan kanssa kummankin olevan viehättyneitä aaltojen näkymisestä leikkuupinnasta, ja päätimme että leikkuupinnat saavat jäädä näkyviin. Asiakas myös toivoi että leikkuupinnat olisivat rosoisia, ei niinkään että ilme olisi "käsintehty" vaan ennemminkin "rumankaunis" luoden kontrastia itse tuotteelle.

Kuva 13.

Aaltopahvia on olemassa monta paksuutta ja erilaisilla kartongeilla pinnoitettuna. Valitsimme tähän työhön ruskean B-aallon, jonka paksuus on 3mm.

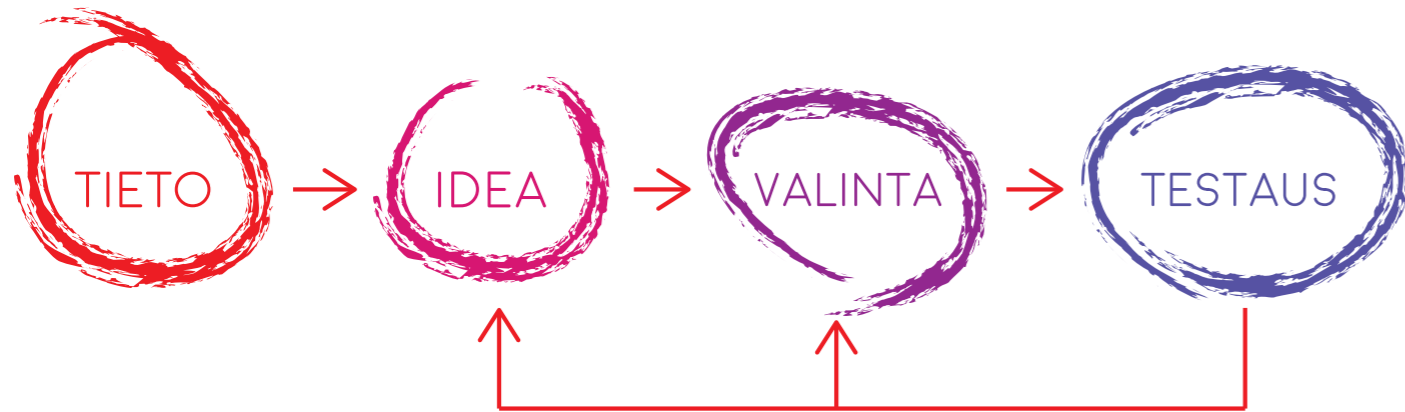
Kuva 14.

3

KONSEPTIT

3 Konseptointi

Muotoiluprosessi lähti käyntiin tarkemman tutkimuksen, taustoituksen ja teemojen rajaamisen jälkeen. Tässä työssä olen toteuttanut konseptimuotoilua ja edennyt asiakkaan antaman ohjeistuksen eli briefin mukaan suunnittelussa. Konseptimuotoilussa on tärkeää perehtyä ensin tuotteen kohderyhmään ja heidän tarpeisiinsa sekä hakea tietoa olemassa olevista tai kilpailevista tuotteista. Konseptimuotoilun yksi keskeinen prosessivaihe on erilaisten konseptien ideointi, kehittäminen ja testaus, sekä joko idean hylkääminen tai jatkokehittäminen. (Kettunen 2000, 57.) Tämä toimintamalli sopi loistavasti opinnäytetyöhöni, sillä asiakas oli antanut minulle muotoilubriefin mutta ei käytännössä tiennyt miten se toteutuu. Brief on kuvaus tuotteesta tai tehtävänannosta ja se antaa muotoilijalle suuntaa siitä mitä asiakas haluaa, mutta siinä ei ole vielä valmiita vastauksia. Brief voi kuitenkin rajata jo vahvasti teemat tai linjat joiden mukaan toimitaan. (Kettunen 2000, 62.) Tutkimalla, vertailemalla ja testaamalla pääsimme erilaisten konseptivaiheiden kautta kumpaakin tyydyttävään ratkaisuun.

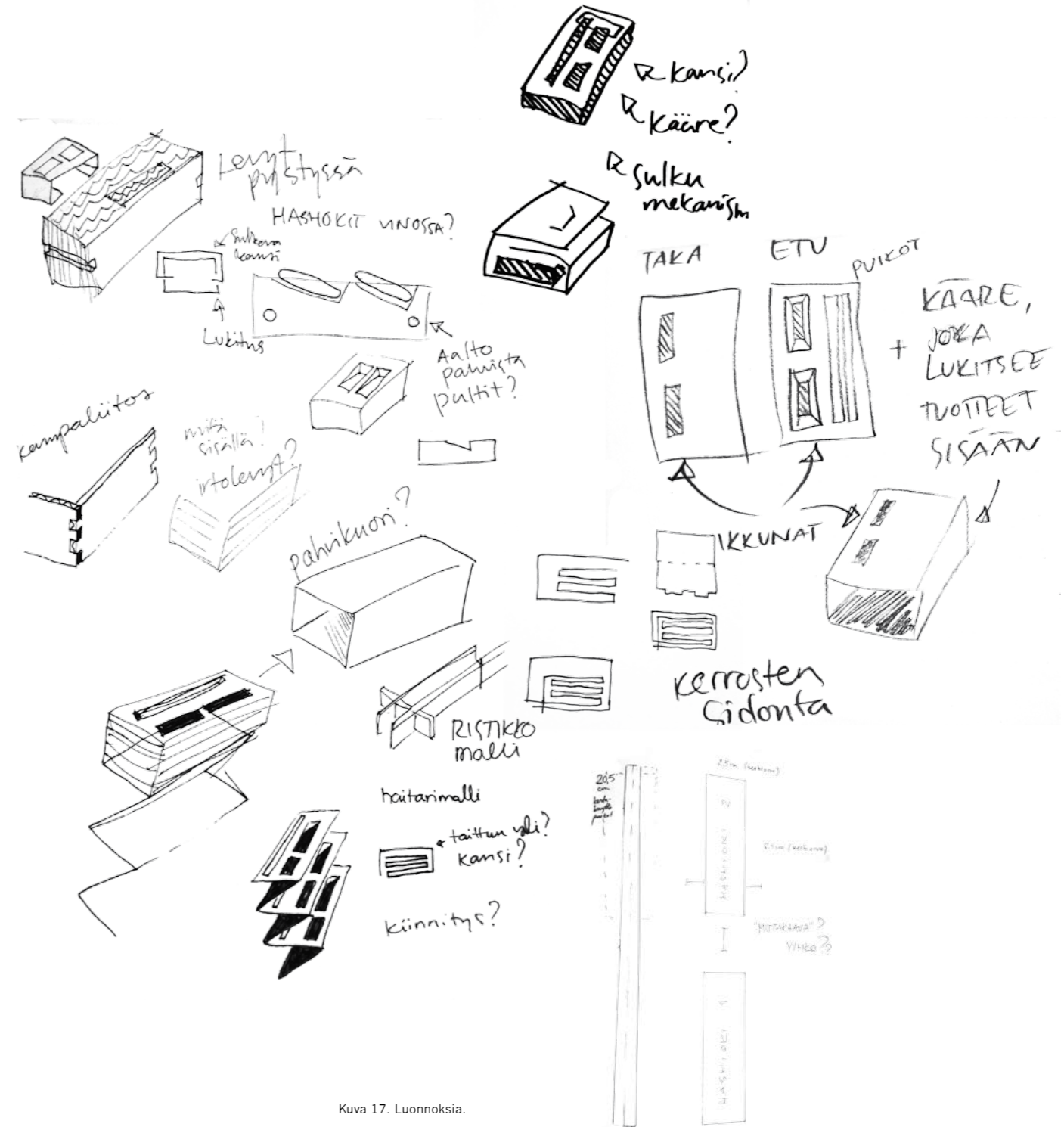

Kuva 15. Konseptimuotoilun prosessikaavio. Anni Sirkka 2015

Kuva 16. Lähdekirjana käytin Muotoilun Palapeliä, kirjaa joka avaa muotoilun termit ja tavoitteet.

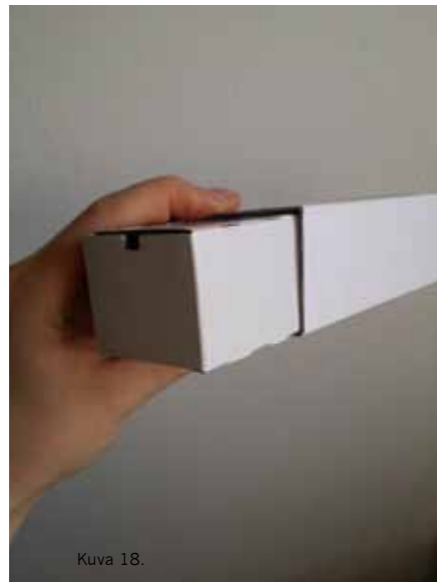
3.1. LUONNOKSET

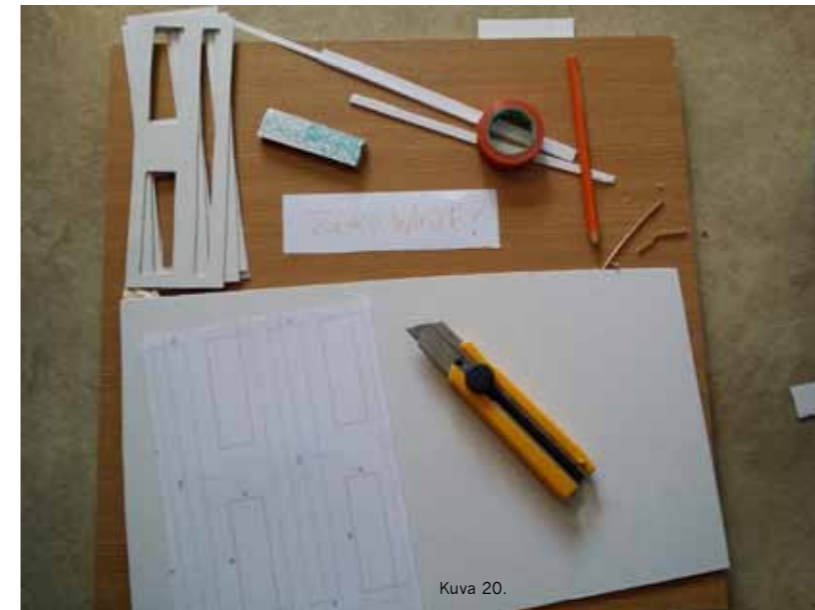
Kuva 17. Luonnoksia.

3.2 TULITIKKU

Kokeilin aluksi etsiä tavallista pitkänomaista standardimallia (olemassa olevaa) koteloon. Tutkimme asiakkaan kanssa tulitikkurasiomallia, mikä olisi kaunis ja yksinkertainen mutta tämä ei edellyttäisi minulta suunnittelutyötä. Halusimme asiakkaan kanssa kummatkin kokeilla jotain mitä ei ole olemassa, mutta mikä olisi vielä toteutettavissa niin sanotusti kotioloissa.

Kaikki aukeaman kuvat 18.-23.
Prosessikuvia. Anni Sirkka 2015

3.3 PÄÄLLEKÄIN

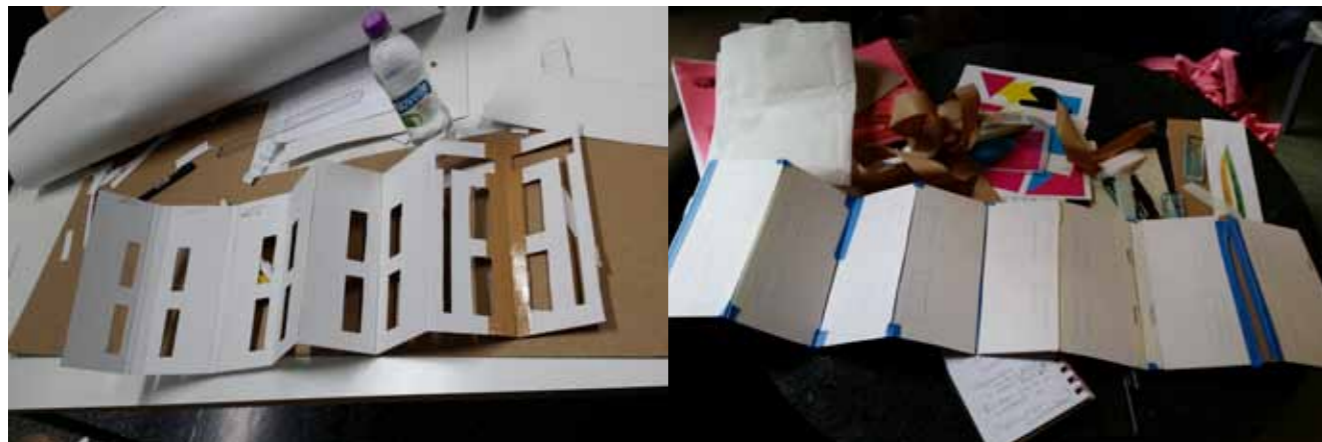
Aloitin kokeilemalla kerroksellisuutta ja aaltopinnan näkyvyyttä leikkaamalla pahvista samanlaisia paloja ja liimaamalla niitä päällekkäin. Lopputulos oli esteettinen mutta jätti paljon kysymyksiä kiinnittämisestä, avaamisesta ja tuotteiden paikallaan pysymisestä. Yhteinen ajatusemme asiakkaan kanssa oli ettei pakkauksessa käytettäisi mitään ylimääräistä kuten liimaa, naruja tai magneetteja. Jos kiinnitys tapahtuisi jollakin materiaalilla niin se olisi aaltopahvia tai kartonkia kääreen muodossa. Konseptissa oli paljon kehitettävää ja tutkittuamme asiakkaan kanssa tätä ratkaisua päätimme että emme lähde jatkokehittämään tätä mallia. Tartuin seuraavaan ideaani, jossa pakkausmalli muodostuisi yhdestä palasta.

3.4 YKSI PALA

Olimme käyneet asiakkaani kanssa tutkimassa taiteilijakirjoja Rikhardin-kadun kirjastossa ja hän näytti minulle kuvittaja Anita Jensenin teoksen. Kirjan taitossa oli erikoista se että sivut olivat haitarilla eli kirjaa ei oltu erityisemmin sidottu vaan sivut oli taiteltu haitarin muotoon kansien väliin. Kirjaa oli miellyttävä lukea, sillä sitä saattoi kerralla avata useamman "aukeaman" tai vaan yhden "sivun".

Aloin piirtämään haitarille taittuvaa pahvia ja sitten kansiosaa, mikä kietoutuisi pakkauksen ympärille. Piirsin mallin auki paperille, leikkasin sen irti ja testasin. Kokeilin 1,5mm, 3 ja 4 mm paksuisia aaltopahveja. Ohuimmassa pahvissa miellytti siisteys ja esteettisyys, mutta se on herkempi taipumaan vääristä kohdista ja sitä olisi tarvinnut määrällisesti enemmän. 3mm paksu aalto eli B-aalto tuntui parhaalta vaihtoehdolta koska se on jäykkää ja sitä oli helpoin löytää kierrätettynä. Tämä auttaisi myös minua rakentamaan ohjeistusta asiakkaalleni, jos ja kun hänellä olisi mahdollisuus löytää aina saman paksuisia materiaalia.

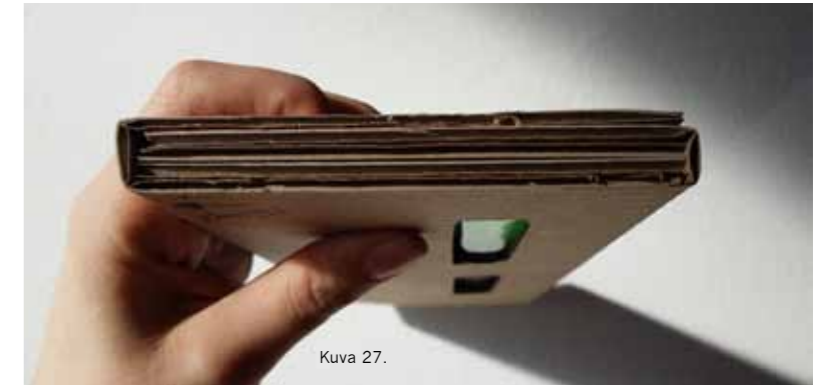
Testasimme asiakkaan ja muutaman testihenkilön kanssa Yksi pala-konseptia ja sen ongelmat olivat aika selviä. Kotelon kannen sijainti pakkauksen alla johdattelee avaamaan sen alapuolelta, eli väärältä puolelta hashiokeihin nähden. Kannen kietoutuminen kotelon ympäri on yksityiskohta, mikä toisi esteettistä lisäarvoa pakkaukselle, mutta se olisi ohjeistettava esimerkiksi grafiikalla tarkasti niin että tuotteen ostaja pystyisi helposti aukaisemaan pakkauksen oikein päin. Katsojaa huijaa se että hashiokit näkyvät kotelon molemmilta puolilta aiheuttaen kuvitelman siitä, että sen voisi avata miten päin. Tässä mallissa väärin avattuna hashiokit ja puikot lentävät käytännössä lattialle. Kuitenkaan ylimääräinen grafiikka ei sovi yksinkertaiseen ilmeeseen, jota asiakas tuotteelleen toivoo. Lähdin kehittämään uutta rakennetta, tällä kertaa samasta palasta.

Kuvat 24. ja 25.

Kuva 26.

Kuva 27.

Kuvat 24.-28. Prosessikuvia konseptista Yksi pala. Tämä malli oli suosikkimme heti, mutta se vaati paljon jatkokehittelyä toimiakseen. Kaikki aukeaman kuvat Anni Sirkka 2015

Kuva 28.

3.5 KOTELO

Kokeilimme hajoittaa Yksi pala-konseptista erilleen haitarin ja kannen. Haitari muodosti sisäosan koloineen hashiokeille, puikoille ja vihkolle. Haitari kiinnitettiin itseensä liimalla. Malli tehtiin pääosin samalla mitoituksella ja saman paksuisesta materiaalista kuin edellinen malli, mutta haitariin lisättiin yksi kerros jotta kahdet puikot mahtuvat sisään. Kannet kääritään sisäosan ympärille ja suljetaan vyötteellä.

Testattuani mallia päätin siirtyä tähän konseptiin. Erilliset osat kiinnityivät helpoiten muutamalla tipalla vesiohenteista liimaa, jotta kierrätys ei muodostu ongelmaksi. Testasin mallin, asiakas oli tyytyväinen ja näin syntyi lopullinen mallimme.

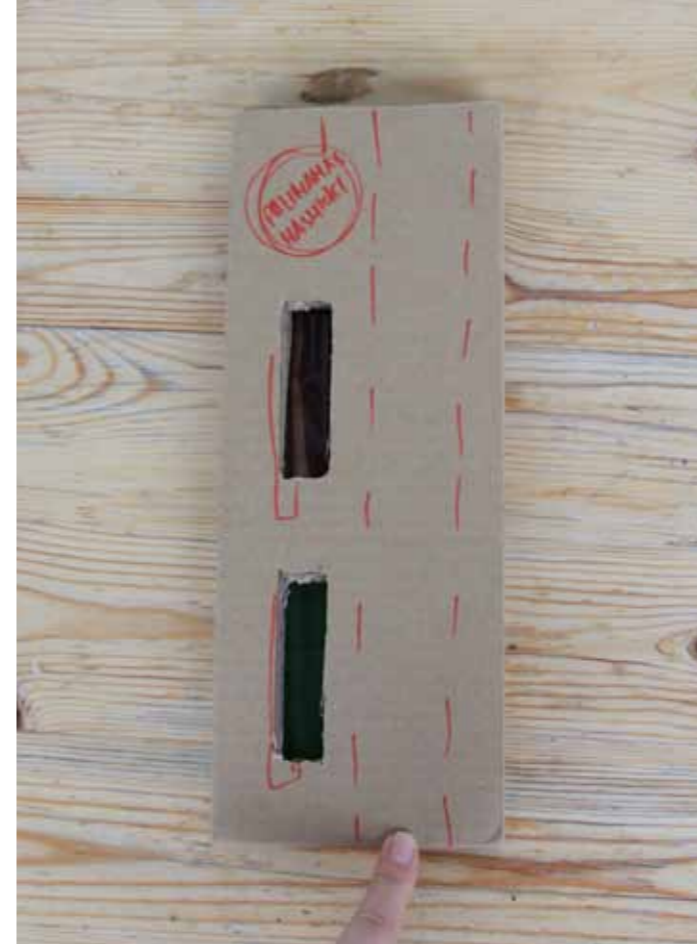
Kääre ja kiinnitys

Etsimme pakkauksen kiinnittämiseen ensin ratkaisua kotelosta itsensä. Koteloon voi leikata erilaisia kieliä ja tappeja mitkä kiinnittävät sen kasaan. 3mm paksuisessa aaltopahvissa pienet tapit ja kielet menettävät nopeasti muotonsa, jos ne ovat kohdissa mitä avataan monta kertaa.

Päätimme sulkea kotelon kääreellä, mikä syntyy kuultopaperista ja mihin printataan asiakkaan tekemä kuva. Kääre mitoitetaan tarkasti ja kulkee pituussuunnassa kotelon muodon mukaisesti, leveyden ollessa 3 cm.

Kuva 29.
Kotelomallin testamista sisään tuleville tuotteille. Anni Sirkka 2015

Kuva 30.
Kotelomallin ilmeen hahmotte-
lua suoraan pakkaukseen.
Anni Sirkka 2015

Kuva 31.
Kääressä on hento
kuviointi.
Anni Sirkka 2015

Kuva 32.
Pakkaus liimataan kasaan vesiliukoisella
liimalla jotta ekologisuus säilyy.
Anni Sirkka 2015

4

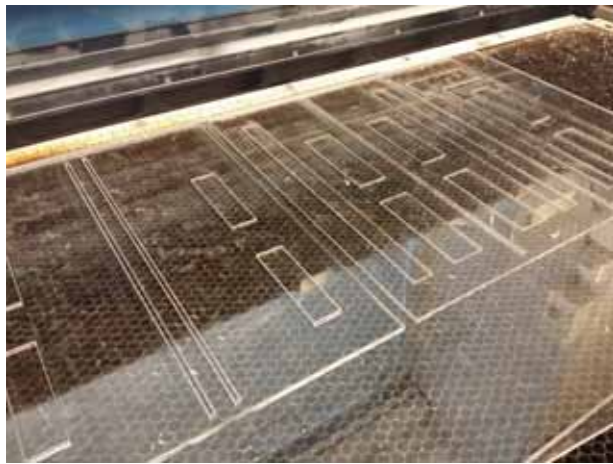
APUVÄLINEET JA OHJEISTUS

4.1 SAPLUUNA

Valmistin sapluunan kotelon rakentamista varten, mikä ohjeistaa miten kotelomalli mitoitetaan, leikataan, nuutataan ja taitellaan. Sapluuna rakentuu akryylista mikä on kestävämpää kuin konepahvi mitä alun perin suunnittelin materiaaliksi, mutta silti kevyttä ja helposti uusittavissa. Sapluunaan kaiverretaan ohjetekstit, asemoinnit ja aallonsuunta jotta erillistä ohjekirjaa ei tarvita. Sapluunoita tulee 2 kappaletta, erikseen haitarille ja kansille. Akryylin sponsoroi Foiltek Oy.

Lisäksi valmistin akryylistä oman nuuttiluun asiakkaalle.

Kuva 34 .
Akryyli laserleikkurissa.
Anni Sirkka 2015

Kuva 35.
Sapluunaan kaivettu ohjeistus.
Anni Sirkka 2015

Kuva 36.
Sapluuna käytössä.
Anni Sirkka 2015

4.2 LEIMASIN JA TUOTENIMI

Leimasin on tarkoitettu Palimamas Hashioki-tuotenimen toistamiseen koteloidissa. Leimasin tehdään jotta tuotteella ja kotelolla olisi yhtenäinen ilme, mikä jatkuu myös vihkossa. Ilmeen yhtenäisyys on tärkeää, koska koteloidia tuotetaan tulevaisuudessa mahdollisesti erilaatuisista materiaalista jolloin koteloihin tulee variaatiota. Yhteinen ilme leimasimesta sitoo erinäköiset kotelot samaan tuoteperheeseen.

Leimasin teetetään Laser Cut Studiolla Helsingissä. Se tehdään leimasinkumista ja asiakas on suunnitellut siihen tulevan kuvan. Leiman halkaisija on 3cm.

Kuva 37. Päivi Maunun luonnosteleva kuva leimasimeen.
Päivi Maunu 2015

Kuva 38.
Laser Cut Studiolla teetetty leimasin.
Anni Sirkka 2015

4.3 TAITEILIJAKIRJA

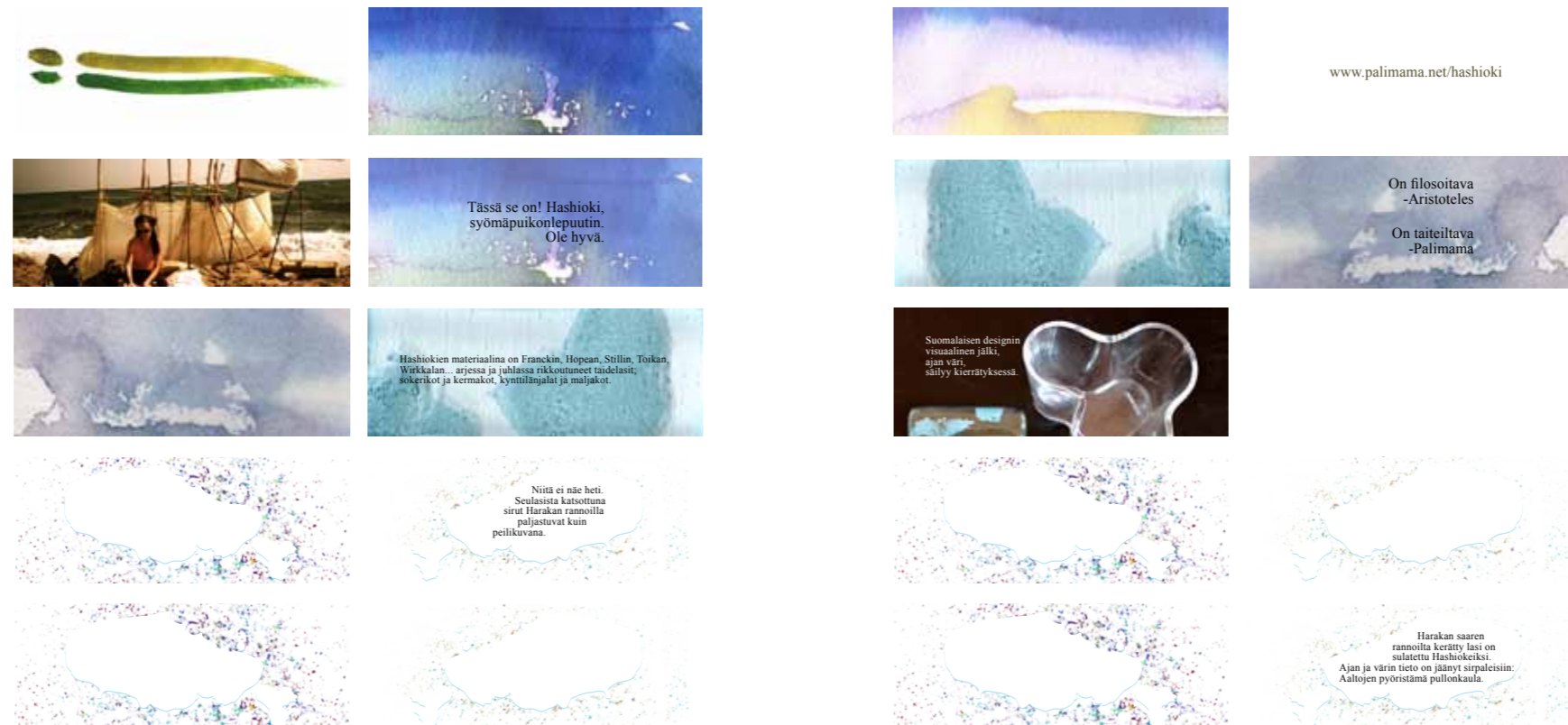
Taiteilijakirja on suunniteltu asiakkaan laatiman tarkan ohjeistuksen mukaan. Kirjan on tarkoitus noudattaa samaa mitoitusta kuin hashioki, noin 30x80mm. Se ei ole tavallinen ohjekirja vaan se on sisällöltään runollisempi ja näyttää palan kuvataiteilijan sielunmaisemasta. Sivuja on yhteensä kannot mukaan lukien 22 kpl. Kirjaan tulee kahta materiaalia, paperia ja kuultopaperia. Kuvituksen ja tekstisisällön on tuottanut asiakas ja minä olen toteuttanut taiton.

Kirjassa olevat tekstit käännetään tulevaisuudessa myös englanniksi ja japaniksi jotta tuote käy myös kansainvälisille markkinoille/ostajille. Jatkamme tämän aiheen parissa vielä asiakassuhdetta opinnäytetyön jälkeenkin. Painotuotteessa panostetaan siihen miten pienelle alueelle ja läpikuultavalle materiaalille saadaan selkeä teksti ja kuva. Opinnäytetyötä varten tulostan muutaman kirjan, mutta asiakas saa itselleen painotiedoston mitä hän voi monistaa itse haluamallaan tavalla.

Kuva 39.
Taiteilijakirjan keveys. Anni Sirkka 2015

COPYRIGHT ALL RIGHTS RESERVED BY PALIMAMA

Kuva 40.
Taiteilijakirjan taitto oli värikäs tapohtuma. Päivi
Maunu ja Anni Sirkka 2015

5

TOTEUTUNEET MUOTOILU- RATKAISUT

42.

44

43.

45

Kuvat 41.-45. Lopulliset muotoiluratkaisut. Kotelo, taitelijakirja ja kääre. Anni Sirkka 2015.

6

YHTEENVETO

Yhteenveto

Tämän opinnäytetyön puitteissa tuotin asiakkaalle kotelon, kirjan ja kääreen milläkotelo suljetaan. Näiden lisäksi teetimme leimasimen, sapluunat ja nuuttiluun millä säilytetään suunnittelun tunnuksenomainen ilme ja muotokieli. Kaikki osat ovat tarkasti mitoitettuja harmonian säilyttämiseksi ja kotelosta tulikin kokonaisuus, elämys. Haluamme kutsua tätä pakkausmallia koteloksi koska asiakkaalle oli tärkeää myös nimitysten muotokieli ja onomatopoeettisuus (sana, joka lausuttuna jäljittelee ääntä, jota se merkitsee). Kotelo kuulostaa ja tuntuu lausussa kauniimmalta kuin pakkaus mikä on A ja K-kirjaimia täynnä. Lopullinen tuote on kokonaisuus missä hiotut yksityiskohdat (materiaalin tuntu, värit, muodot ja nimet) kohtaavat toisensa muodostaen Palimamas Hashioki-tuotteen. Rakensin lasisten lepuuttimien ympärille kokonaisen tuoteilmeen koteloineen. Sen lisäksi, että Palimamas Hashioki on tuote, on se ennen kaikkea myös taideteos minkä kautta kuvataiteilija puhuu huolistaan ja mielikuvistaan maailmalle. Taiteilijakirja kuvastaa asiakkaani ajatustyötä koko Palimamas Hashioki-teoksen takana.

Helppokäyttöisyys on säilynyt tässä työssä. Asiakkaani on tyytyväinen sapluunoihin ja ne toimivat hänen mielestään juuri niin kuin pitääkin kierrätysmateriaalinkin kanssa. Testattuani itse sapluunat ne toimivat paremmin kuin odotin, joten stanssityökalun pois jättäminen oli hyvä päätös. Pakkauksen kasaamiseen menee noin 30 minuuttia, sisältäen lekkaamisen, nuuttaamisen ja liimamisen. Tämä muotoilu-ratkaisu sopii varmasti toisenlaiseenkin tuotekonseptiin, kun halutaan edullinen ja helppokäyttöinen ratkaisu.

7 ARVIOINTI

Arviointi

Opinnäytetyöprosessissani pääsin tutustumaan siihen, millaista on tehdä töitä asiakkaalle ja miten oman ja asiakkaan näkemyksen kanssa tasapainotellaan. Asiakastöissä on aina haasteena aikataulut ja se miten asiakkaan toiveisiin vastataan. Olin onnekas että sain asiakkaakseni Päivi Maunun, sillä koin että näkemyksemme tästä projektistä ja arvomaailmasta kohtasivat. Vaikka yksityiskohtien hiomiseen olisi lopulta tarvittu paljon enemmän aikaa, saimme silti luotua kummankin mielestä tarpeeksi esteettisen ja asiakkaan mielikuvaa vastaavan kotelomallin lisäosineen. Myös konseptivaihe venyi kotelomallin osalta turhan pitkäksi, minkävuoksi kaikki työväliseisiin liittyvät ratkaisut syntyivät hyvin nopeassa aikataulussa. Olemme kuitenkin kummatkin tyytyväisiä ja saimme aikaan mitä haimmekin – uniikin pakkausratkaisun mikä on täysin käsin tehtävissä ja asiakkaan vapaasti varioitavissa.

Tämä projekti oli matka omaan osaamiseeni ja huomasinkin että sain hyvin monipuolisesti käyttää neljän vuoden aikana oppimiani taitoja. Työväliseistöä käytin nuottiluusta laserleikkuriin ja materiaaleja aaltopahvista neonväriseen akryyliin. Tein palvelukartoitusta ja konsultointia sekä ulkoistin yhden työväliseen valmistuksen kokonaan. Tämän lisäksi sain monipuolisesti käyttää ohjelmistoja niin tarkkojen mittapiirrosten tekemisessä kuin kirjantaitossa ja kuvanmuokkauksessa. Sain laajan oppimiskokemuksen ja hypin ulos mukavuusalueeltani päivittäin. Kotelo ja hashiokit viehättivät minua esteettisinä esineinä, mutta myös suuremmissa kontekstissa. Työhön ryhtyessäni en edes tiennyt, että asiakkaallani oli ajatuksena ottaa kantaa ilmastonmuutokseen ja tavara-jätteen lisääntymiseen maapallolla. Tämä ajatus motivoi suunnittelutyötä entisestään. Olen tulevana pakkausmuotoilijana hyvin tarkka siitä minkälaista suunnittelutyötä haluan tulevaisuudessa tehdä, jotta saisin omalta osaltani kevennettyä maapallon kuormitusta.

Jouduimme tekemään paljon kompromisseja. Joskus kun pyritään mahdollisimman ekologiseen ja pitkäikäiseen ratkaisuun yhtä aikaa, ei aina voi onnistua. Esimerkkinä sapluunat, joiden tekeminen konepahvista tai muusta kuitumateriaalista olisi ollut turhaa, sillä ne eivät lopulta kestä montaa mattopuukon viiltoa. Akryyli sen sijaan kestää pidempään ja on yhtä halpa vaihtoehto verrattuna esimerkiksi kokonaisen stanssin teettämiseen. Tärkeää oli myös muistaa helppokäyttöisyys ja mukavuus työskennellessä. Akryylliset sapluunat ovat kevyet ja niiden kanssa aaltopahvin leikkaaminen sujui kuin unelma.

Pääsin mielestäni muotoilijana siihen tavoitteeseen minkä itseleni asetin ja minkä asiakkaani oli minulle asettanut. Kokemuksena tämä opinnäytetyö vahvisti tunnetta ammattilaisuudesta, sekä tarkensi arvojeni niin työssä kuin elämässä yleensä. Mielestäni oli tärkeää suunnitella jotain pienimuotoista ja herkkää, mitä asiakkaani voi tuottaa oman tarpeensa mukaan ja varioida sitä halutessaan. Suunnittelutyöni lähtee elämään omaa elämää.

8

JATKO KEHITTELY

Jatkokehittely

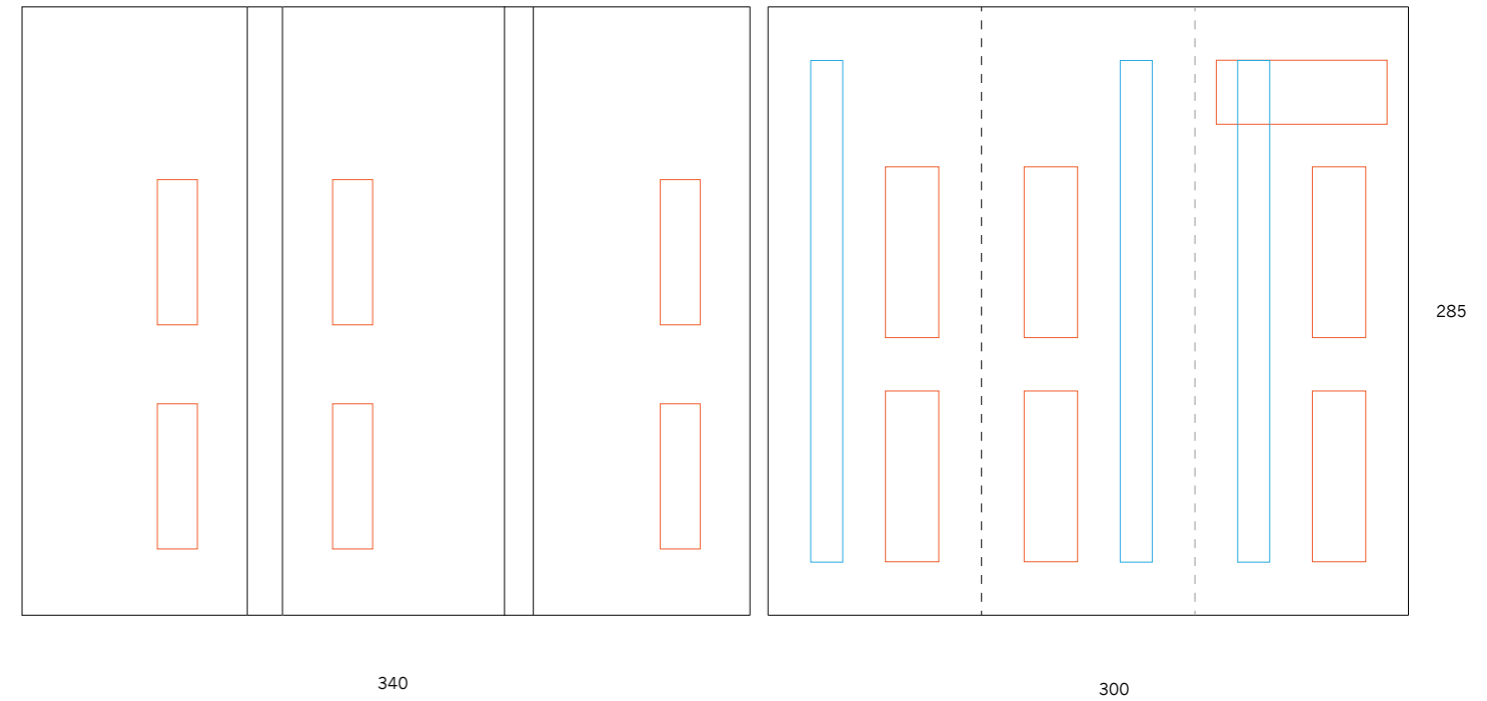
Asiakkaani varmasti haluaisi vielä viilata kotelomallia, ja taiteilijakirja-projekti jatkuukin vielä opinnäytetyön jälkeen. Tästä pakkausmallista voisi esimerkiksi kehitellä stanssin tai yksinkertaisemman mallin mikä ei vaatisi niin montaa työkalua. Vaikka tässä työssä toteutuu edullisuus ja helppokäyttöisyys, voisi erillisä työkaluja olla vähemmän. Kotelomallihan on nyt jo sellaisenaan helppo toteuttaa ja sitä hiukan varioimalla siitä voisi saada eri kokoisille tuotteille tukevia ja ikkunoita sisältäviä pakkauksia. Jatkokehittelisin myös jollain tapaa vielä ekologisemman ratkaisun, mikä ei sisältäisi liimaa tai akryyliä.

Taiteilijakirjan tuotantotapa ei ole vielä selvillä, sillä asiakkaalani ei ole tulostinta. Olen ehdottanut, että hän voisi budjetoida siihen rahaa ja teettää kirjoja kirjapainossa, sillä painojälki olisi mahdollisimman siisti, koska kirja on hyvin pieni mutta hyvin informatiivinen ja siinä on paljon väriä. Tällä hetkellä emme kuitenkaan lähde kehittelemään mitään uutta vaan tutkimme suunnittelutyön toimivuutta käytännössä. Niiden tuloksia emme saa tähän opinnäytetyöhön, sillä luovutan lopulliset ratkaisut asiakkaalleni vasta seminaarin jälkeen

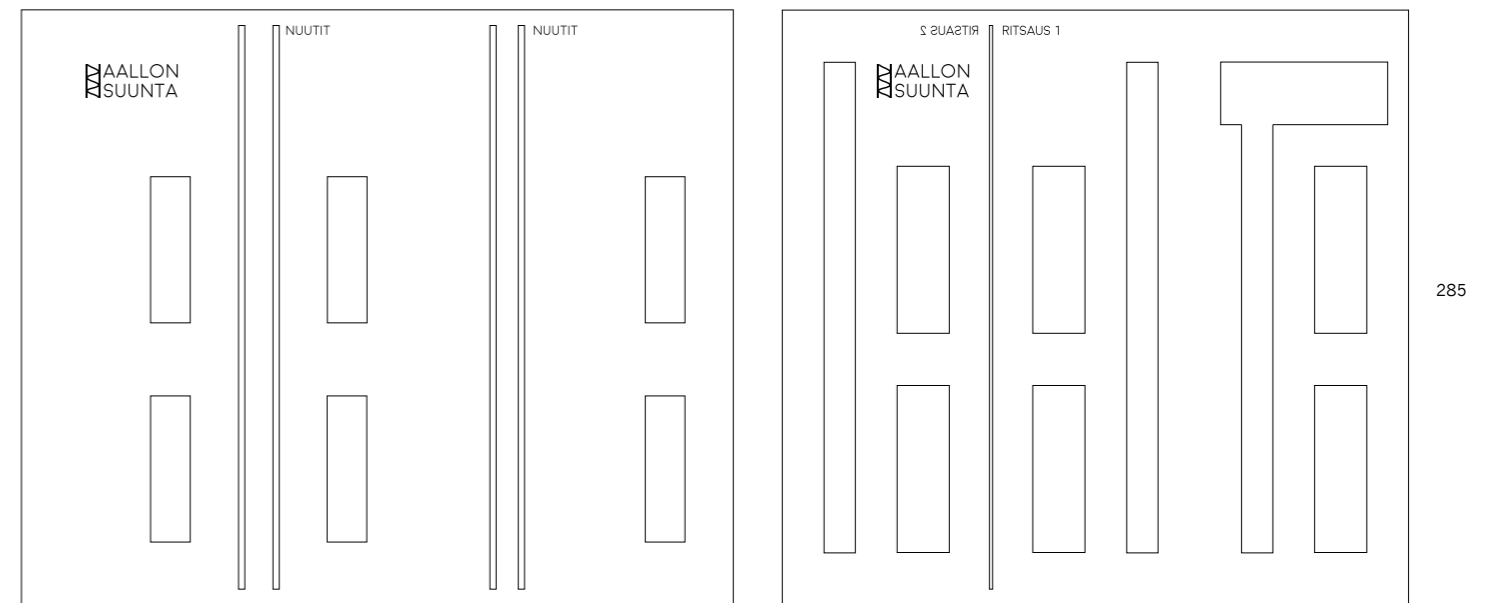
9

MITTA- PIIRROKSET

Kuva 46. Kotelon mittapiirros.

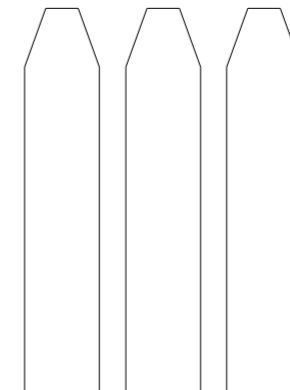

Kuva 47. Sapluunan mittapiirros.

150 x 30 x 3

Kuva 48. Nuuttiluut.

Kuvaluettelo

Kannen kuvan on muokannut Anni Sirkka, Päivi Maunun tekemästä leimasinoriginaalista.

Kuva 1. Sulatettu lasi. Päivi Maunu 2012

Kuva 2. Taiteilijan valopöytä. Anni Sirkka 2014

Kuva 3. Hashiokit. Päivi Maunu 2012

Kuva 4. Spoon-astiasto. Anni Sirkka 2015

Kuva 5. http://www.marthastewart.com/sites/files/marthastewart.com/imagecache/wmax570/images/content/web/pets/crafts/2009Q1/pc_wgd104781_cathouse3a_xl.jpg
Kierrätetystä aaltopahvistatehty kissatalo

Kuva 6. <http://kumakirin.com/admin/> Keraamiset hashiokit.

Kuva 7. <http://global.rakuten.com/en/store/kisara/item/171-0050-000/>
Puinen hashioki- ja syömäpuikkokotelo.

Kuva 8. <http://www.spoon-tamago.com/2012/05/29/designers-attempt-to-simplify-chopstick-etiquette/>
Muotoilijat Takeshi Hamana ja Yuya Iwagaki ovat kehittäneet tuotteen nimeltä "temotoasobi," elegantin kertakäyttöpakkauksen syömäpuikoille josta voi itse taitella origamihenkisen alustan puikoille.

Kuva 9. http://www.claskashop.com/shop/image_view.html?image=002002000032
Tyypillinen kartonkinen hashiokikotelo.

Kuva 10. <https://m1.behance.net/rendition/modules/58860/disp/522041194591720.jpg>
Ashley Buerkettin suunnittelema sushipakkaus.

Kuva 11. Lähdekirja "Umami - japanilainen ruokakulttuuri" Anni Sirkka 2015.

Kuva 12. <http://coastalcare.org/sections/inform/pollution/> Hukummeko tulevaisuudessa jätteisiin?
kuva Manan Vastasyayana.

Kuvat 13.-35. sivuilla 23-36 Anni Sirkka 2014-2015

Kuva 36. Päivi Maunun luonnostelema kuva leimasimeen. Päivi Maunu 2015

Kuvat 37. ja 38. ja. Kuvankäsittelyohjelmalla muokatut kuvat samaisesta leimasinkuvasta.
Anni Sirkka 2015

Kuvat 39. ja 40. Taiteilijakirja. Anni Sirkka 2015 Kuvituksesta ja tekstisisällöstä vastaa Päivi Maunu,
taitosta Anni Sirkka.

Kuvat 41.-45. Lopulliset muotoiluratkaisut. Anni Sirkka 2015.

Kuvat. 46.-48. Mittapiirroksiset kotelo, sapluunat ja nuuttiluut. Anni Sirkka 2015.

Lähteet

Järvi-Kääriäinen, Terhen & Ollila, Margareetta (toim.) (2007) Toimiva pakkaus. Helsinki: Pakkausteknologia – PTR ry.

Kettunen, Ilkka (2000) Muodon palapeli. Helsinki: WSOY

Laakso, Osmo & Rintamäki, Taisto (toim.) (2003) Lahti: Suomen Aaltopahviihdistys ry.

Pölkki, Miikka & Valkama, Heikki (2009) Umami Japanilainen ruoka-kulttuuri. Helsinki: Teos

DIY-maailman perusteet. Wikipedia,

Liitteet

TIIVISTELMÄ tapaamisista Päivi Maunun kanssa syksyllä 2014 ja keväällä 2015

Aloittaessamme yhteistyön Päivi Maunun kanssa hashiokit olivat käärityt sellofaaniin ja hän tarvitsi kipeästi niille kunnollisen pakkauksen. Hashiokit ovat syntyneet toisen lasiteoksen yhteydessä ja olivat alkaneet kiinnostaa Päiviä uudessa valossa minkä vuoksi hän teki niistä oman opinnäytetyönsä. Hashiokit ovat hänen ensimmäinen taideteollinen tuotteensa, mitkä ovat taide-esineen lisäksi myös selvästi käyttöesineitä. Päivi halusi tuotteelleen pakkauksen minkäavulla sen saisi myytyä jopa Japaniin. Sellofaanista tehty pakkaus on myös nopea ja kevyt, mutta ei anna arvoa sen sisältämälle tuotteelle eikä myöskään ole kovin ekologinen. Sellofaani ei myöskään suojaa lasiesinettä tarpeeksi.

Tapasimme ensimmäisen kerran Helsingissä syksyllä 2014 ja Päivi näytti minulle hashiokien lisäksi suunnitelmiaan sekä kotelon että taiteilijakirjan suhteen. Hänellä oli ajatus pitkänomaisesta kotelomallista jossa olisi reiät kannessa ja pohjassa hashiokeille niin että valo pääsee kuultamaan niiden läpi. Päivi esitteli myös taitelijakirjaan tulevat tekstisisällöt ja kuvitukset. Hän oli juuri aloittanut uuden projektin kerätä kierrätyslasia hashiokeja varten Helsingin edustalla sijaitsevalta Harakan saaren rannoilta. Päivi oli työstänyt ajatuksen tasolla tätä kokonaisuutta jo vuosia ja nyt oli aika tehdä hänen mielikuvistaan konkreettisia esineitä.

Keskustelimme paljon hänen työstään, lasitaiteesta, materiaaleista, pakkausmuotoilusta ja siitä miten erilailla me työskentelemme. Muotoilijana minun oli tärkeää kysellä kaikenlaista, jotta saisin kokonaisen kuvan siitä mitä hän toivoo pakkaukselta. Esittelin hänelle erilaisia materiaaleja ja niiden avulla saimme Päivin ideoista konkreettisempia. Kerroin myös mitä minun oli mahdollisuus tuottaa ja mitä ei. Päivillä oli toive taidekirjasta että se olisi unelman kevyt, höyhenenomainen. Ehdotin materiaaliksi kuultopaperia ja otimme sen saman tien materiaaliksi. Päivi halusi tehdä kaikki kuvat käsin maalaten tai valokuvina, koska se on hänelle luonteva tapa. Itse taas lähdin materiaalinmuokkauksesta ja mittapiirroksista sekä erilaisten kuvamiellekarttojen tekemisestä. Aika nopeasti päätimme myös että rakennamme kotelon aaltopahvista.

Suunnitelmat seisoivat kuitenkin uudenvuoden yli koska opiskeluni ja Päivin omat projektit vetivät meidät hetkeksi erilleen. Pidin oman vuosikurssini kanssa pakkausmuotoilunäyttelyn Helsingissä helmikuun lopulla minkä jälkeen käynnistimme konseptivaihetta uudelleen Päivin kanssa. Tutkimme taiteilijakirjoja, aaltopahvia ja kotelon elämyksellisyttä tapaamisissa Rikhardinkadun kirjastossa. Tapasimme helmikuu-huhtikuu välillä 5 kertaa, noin joka toinen viikko, ja kummallakin oli sovittuna mitä seuraavaan kertaan pitää olla valmiina. Jokaisessa tapaamisessa kävimme järjestelmällisesti läpi ensin kotelokonseptin, valitsimme asiat mitkä jätetään pois ja mitä kehitetään. Sen jälkeen kävimme läpi kotelon kiinnittämisen, taiteilijakirjan sekä leimasimeen liittyvät asiat. Jokaiselle kerralle riitti kolmeksi tunniksi pohdittavaa ja jokaisen kerran jälkeen olimme hypänneet kohti valmiimpaa konseptia. Viimeisellä kerralla ennen opinnäytetyön palautusta taitoimme taiteilijakirjan loppuun ja annoin testiversiot sapluunoista Päiville jotta hän saisi tuntu-
maa niihin.

Jokaisella kerralla Päivi jaksoi muistuttaa minua esteettisyydestä ja ekologisuudesta niin tämän projektin teemana kuin elämässä yleensä. Ekologinen elämäntapa ei ole ollenkaan vaikeaa, se on vain asennekysymys. Hänen toimintatavoistaan huokui usko siihen, että pienillä teoilla on isoja merkityksiä. Päivi on ehdottoman tarkka siitä miten hän esittää ajatuksensa ulospäin, niin että ne kuullaan ja ymmärretään. Tämän ajatuksen halusimme sisällyttää minimalistiseen kotelokonseptiin jonka olemme opinnäytetyötäni varten luoneet.

HAASTATTELU Kirsi Kivivirta 20.3.2015

Ennen yhteistyön aloittamista nykyisen asiakkaani kanssa tein konsultointia keraamikko Kirsi Kivivirralle, joka tekee niin taide- kuin käyttökeramiikkaa. Sain tutustua hänen silloiseen viimeisimpään projektiinsa, astiasarjaan nimeltä Spoon. Astiasto on tehty valutekniikalla ja lasitettu kiiltävän valkoiseksi. Se sisältää lautasia, kulhoja ja kuppeja sekä isomman tarjoilualustan. Etsimme yhdessä pakkausratkaisua koko sarjalle, mikä olikin haastavaa, sillä jokaisella astialla on eri mitoitus. Astioita olisi luontevaa myydä pareissa tai sarjoissa yksittäiskappaleiden sijaan. Päätimme aluksi että minä suunnittelisin hänelle pakkauksen mutta Kirsi löysikin Pa-Hu Oy:ltä, mikä on suomalainen pakkausvalmistaja.

Pa-Hun valikoimista Kirsi löysi standardimallisen kirjanpostituslaatikon, mikä istui osalle Spoon-sarjan astioille. Pa-Hun standardilaatikko on hyvin näppärä malli, sillä sen sisälle mahtui tarvittava kuplamuovi suojaamaan astiaa kuljetuksen ajaksi, ja Kirsi oli myös kiinnostunut laatikon sulkemisesta liimapaperilla. Liimapaperiin taas pystyy painamaan tuotenimen, yhteystiedot tai tekijän nimen. Samalla se toimii sinettinä ja sen voi liimata ostajan edessä niin että voidaan varmistaa että kukaan ei pääse kajoamaan pakkauksen sisältöön.

Spoon-sarjaan kuuluu toinen osa, mikä on teetetty posliinitehtaassa Limoges'ssa Ranskassa ja sen mitoitus ja tunnelma on erilainen kuin Kirsin työhuoneellaan käsin toteuttaman sarjan. Ranskassa teetetty astiasto on tyyliltään enemmän taidekeramiikkaa ja Kirsi on kaavailut sen kohderyhmäksi esimerkiksi hienot ravintolat, missä yksittäisiä gourmet-annoksia asetellaan koreiden astioiden päälle. Alkuperäisen Spoon-sarjan käyttötarkoitus on hienostunut ruokailu- ja esillepanoastia ihmiselle itselleen tai lahjaksi arjen juhlaan.

"Tarjosin Limoges posliinejani Artekiin myyntiin. Niiden sijaan ottivat myyntiin itse valmistamani Spoon -sarjaa sekä seinäteoksiani. Pitivät enemmän lämpimästä kivitavaran sävystä. Tuotteet tulevat esille "kesäkattaukseen" parin viikon päästä. Ihan mukavaa, mutta edelleen puuttuu jälleenmyyjä posliineille. Royalty-sopimus on olemassa Ranskan tehtaan kanssa. Artekissa heti huomioitiin ne esineet, joilla oli pakkaus, kaikille en ole hankkinut." Kirsi Kivivirta kertoi sähköpostikeskustelussamme.

KIITOS.

Päivi Maunu, Kirsi Kivivirta, Riku, Rauha, Äiti, Raakel, Iiris, Anni Avela, Markus Toivanen, Noora Nylander, Kari Halme, Annika Harald, PAMU11, Lahden ammattikorkeakoulun Muotoiluinstituutti ja Koo-Kuppila Kannas, Foiltek Oy ja Etola-yhtiöt, Laser Cut Studio, Malmin posti ja kirjasto.

PALIMAMAS HASHIOKI

Pienyrittäjälle pakkausta etsimässä

Opinnäytetyö / Anni Sirkka

Lahden ammattikorkeakoulu
Muotoilu- ja taideinstituutti
Muotoilun koulutusohjelma
Pakkaus- ja brändimuotoilu
Kevät 2015